

TAG UG/Uwch

0981/51

S16-0981-51

MATHEMATEG – M2
Mecaneg

A.M. DYDD MAWRTH, 21 Mehefin 2016

1 awr 30 munud

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Cymerwch g fel 9.8 ms^{-2} .

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Mae gronyn sydd â màs 4 kg yn symud ar hyd yr echelin- x , gan gychwyn, pan mae $t = 0$, o'r pwynt lle mae $x = 3$. Ar amser t s, mae ei gyflymder v ms⁻¹ yn cael ei roi gan

$$v = 12t^2 - 7kt + 1,$$

lle mae k yn gysonyn.

Pan mae $t = 2$, dadleoliad y gronyn o'r tarddbwynt yw 16 m.

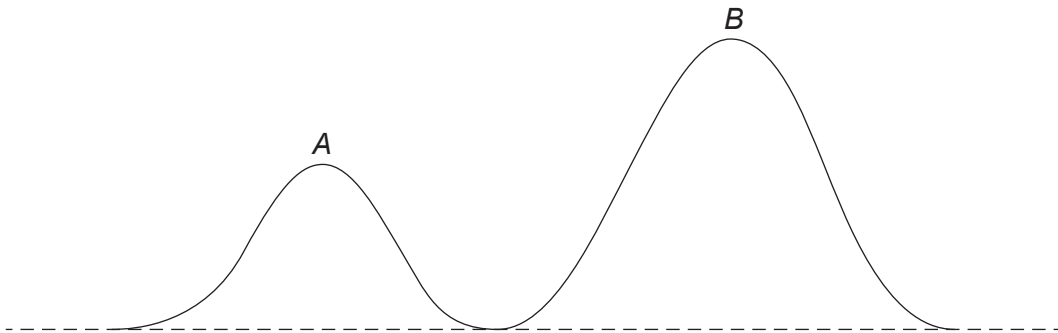
- (a) Darganfyddwch werth k . [5]
- (b) Cyfrifwch faint y grym sy'n gweithredu ar y gronyn pan mae $t = 5$. [4]
2. Mae gronyn yn cael ei daflu o ddaear lorweddol â buanedd 24.5ms⁻¹ mewn cyfeiriad wedi'i oleddu ar ongl 30° yn uwch na'r llorwedd.
- (a) Cyfrifwch gyrhaeddiad llorweddol y gronyn. [6]
- (b) Darganfyddwch uchder y pwynt uchaf mae'r gronyn yn ei gyrraedd. [3]
- (c) Ysgrifennwch fuanedd a chyfeiriad mudiant y gronyn wrth iddo daro'r ddaear. [1]
3. Ar amser $t = 0$ s, fector safle gwrthrych A yw $\mathbf{i}$ m a fector safle gwrthrych arall B yw $3\mathbf{i}$ m. Fector cyflymder cyson A yw $2\mathbf{i} + 5\mathbf{j} - 4\mathbf{k}$ ms⁻¹ a fector cyflymder cyson B yw $\mathbf{i} + 3\mathbf{j} - 5\mathbf{k}$ ms⁻¹. Darganfyddwch werth t pan mae A a B agosaf at ei gilydd a darganfyddwch y pellter lleiaf rhwng A a B . [9]
4. Drwy losgi powdwr gwn, mae canon yn taflu pêl ganon sydd â màs 12 kg yn llorweddol. Wrth i'r bêl ganon adael y canon, ei buanedd yw 600ms⁻¹. Mae gan ran y canon sy'n adlamu yn ôl (*recoiling part*) fâs 1600 kg.
- (a) Darganfyddwch fuanedd y rhan sy'n adlamu yn ôl yn syth ar ôl i'r bêl ganon adael y canon. [3]
- (b) Darganfyddwch yr egni sy'n cael ei greu wrth i'r powdwr gwn losgi. Nodwch unrhyw dybiaeth (*assumption*) a wnaethoch yn eich datrysiaid. [4]
- (c) Cyfrifwch y grym cyson sydd ei angen i ddod â'r rhan sy'n adlamu i ddisymudedd mewn 1.2m. [2]
5. Mae gronyn ynghlwm wrth un pen (*end*) i llinyn elastig ysgafn sydd â hyd naturiol l m a modwlws elastigedd λ N. Mae pen arall y llinyn ynghlwm wrth y nenfwd (*ceiling*). Mae'r gronyn yn hongian mewn cydbwysedd. Hyd y llinyn yw 0.95m pan mae pwysau'r gronyn yn 30 N, ac 1.15m pan mae pwysau'r gronyn yn 70 N. Darganfyddwch werth l a gwerth λ . [6]

6. Mae gronyn yn symud ar blân llorweddol fel bod ei fector cyflymder $v \text{ ms}^{-1}$ ar amser $t \text{ s}$ yn cael ei roi gan

$$\mathbf{v} = 7 \sin 2t \mathbf{i} + 6 \cos 3t \mathbf{j}.$$

- (a) Darganfyddwch fector cyflymiad y gronyn ar amser $t \text{ s}$. [2]
- (b) O wybod mai fector safle'r gronyn yw $(0.5\mathbf{i} + 3\mathbf{j}) \text{ m}$ pan mae $t = 0$, darganfyddwch fector safle'r gronyn pan mae $t = \frac{\pi}{2}$. [5]

7. Mae'r diagram isod yn dangos dau bwynt A a B ar drac beiciau mynydd.

Uchder A a B uwchben lefel y ddaear yw 20 m a 22 m yn ôl eu trefn. Hyd y trac rhwng A a B yw 16 m . Gall gwrthiant i fudiant beiciwr ar y trac gael ei fodelu gan rym cyson o faint 50 N . Cyfanswm màs y beiciwr a'i feic yw 70 kg . Buanedd y beiciwr yn A yw $v \text{ ms}^{-1}$. Darganfyddwch werth lleiaf v fel bod y beiciwr yn cyrraedd B heb bedalu (*pedalling*). [7]

8. Mae plât cylch garw yn cylchdroi yn llorweddol o amgylch echelin fertigol sefydlog llyfn drwy ei ganol O . Mae pwynt A ar y plât yn symud â buanedd cyson $v \text{ ms}^{-1}$, lle mae OA yn 1.6 m . Mae gronyn sydd â màs $m \text{ kg}$ yn gorwedd ar y pwynt A ar y plât. Y cyfernod ffrithiant rhwng y gronyn a'r plât yw 0.72 . O wybod bod y gronyn yn parhau ym mhwynt A , darganfyddwch werth mwyaf posibl v . Trwy hyn, ysgrifennwch werth mwyaf posibl cyflymder onglog y gronyn. Nodwch eich unedau ar gyfer y cyflymder onglog yn glir. [7]

9. Mae sffêr llyfn, sydd â chanol O a radiws 4 m , yn sefydlog. Mae gronyn P , sydd â màs m , yn gorwedd ar y sffêr ar ei bwynt uchaf. Mae buanedd llorweddol o faint $\sqrt{g} \text{ ms}^{-1}$ yn cael ei roi i'r gronyn P , lle g yw maint y cyflymiad sydd wedi'i achosi gan ddisgyrchiant. Ar yr ennyd (*instant*) pan mae'r llinell OP ar ongl θ i'r fertigol tuag i fyny, buanedd P yw $v \text{ ms}^{-1}$.

- (a) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer v^2 yn nhermau g a θ wrth i P barhau i gyffwrdd â'r sffêr. [4]
- (b) Darganfyddwch, yn nhermau m , g a θ , faint y grym sy'n cael ei weithredu gan y sffêr ar P . Drwy hyn, cyfrifwch werth $\cos \theta$ a gwerth v^2 pan mae P yn gadael arwyneb y sffêr. [7]

DIWEDD Y PAPUR